

Utbildningsutskottets betänkande 2020/21:UbU2

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2021 inom utgiftsområde 15, som uppgår till ca 28,3 miljarder kronor. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.

Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Utskottet har följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet i olika avseenden.

I betänkandet finns en reservation (SD) och tre särskilda yttranden (M, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget inom utgiftsområde 15 och redovisar i stället sina överväganden i de särskilda yttrandena.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:1 inom utgiftsområde 15 Studiestöd.

Tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden.....	7
1 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15	7
2 Statens budget inom utgiftsområde 15	11
3 Studiestöd	13
Reservation	26
Statens budget inom utgiftsområde 15 (SD).....	26
Särskilda yttranden	28
1. Statens budget inom utgiftsområde 15 (M)	28
2. Statens budget inom utgiftsområde 15 (V)	29
3. Statens budget inom utgiftsområde 15 (KD)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Propositionen	32
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	32
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	34
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndigande.....	35
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	36

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 15

a) Anslagen för 2021

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 15 punkt 3 och avslår motionerna

2020/21:3109 av Patrick Reslow m.fl. (SD),

2020/21:3142 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2,

2020/21:3198 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2020/21:3306 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2 och

2020/21:3333 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1, 2 och 5–7.

b) Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 15 punkt 1.

c) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2021 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 252 000 000 000 kronor,

2. under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 15 punkterna 2 och 4.

Reservation (SD)

Stockholm den 10 december 2020

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M)*, Pia Nilsson (S), Lars Püss (M)*, Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V)*, Marie-Louise Hänel Sandström (M)*, Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Gudrun Brunegård (KD)*, Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Maria Nilsson (L) och Mats Berglund (MP).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2020/21:1 i de delar som gäller utgiftsområde 15 Studiestöd och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i bilaga 4. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2021 och beställningsbemyndigande samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2021 för utgiftsområde 15 Studiestöd till 28 313 111 000 kronor (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU1, rskr. 2020/21:63). I detta betänkande föreslår utbildningsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för

utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag inom utgiftsområde 15 och regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395). I avsnitt 3 återges det närmare innehållet i propositionen och i motionerna. Dessutom redovisar utskottet sina närmare skäl för att tillstyrka regeringens förslag och avstyrka samtliga motionsyrkanden.

Utskottets överväganden

1 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15

Utskottet har granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15 i budgetpropositionen. Det är resultatredovisningen och särskilt den analys som regeringen redovisar mot målen för hela utgiftsområdet som är i fokus för granskningen. Nedan återges kortfattat de delar i propositionen som rör resultatredovisningen. Därefter följer utskottets bedömning av resultatredovisningen och av regeringens analys.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet.

Mål för utgiftsområdet

Målen för utgiftsområdet är följande. Studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden. Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken.

Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58).

Resultatredovisning och indikatorer

Regeringen gör i ett avsnitt en uppräkningslista av de 15 indikatorer som valts ut för att mäta måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Indikatorerna är grupperade efter vilken effekt de mäter måluppfyllelsen för. Regeringen använder sex indikatorer för att mäta studiestödets rekryterande effekt, fyra indikatorer för dess utjämnande effekt och fem indikatorer för att mäta effekten på samhällsekonomin. Det finns ingen ytterligare beskrivning av hur respektive indikator bidrar till måluppfyllelsen.

Resultatredovisningen är uppdelad i tre avsnitt som motsvarar de tre målen. I varje avsnitt redovisas resultat som är kopplade till de indikatorer som regeringen har valt ut. Resultaten presenteras genomgående efter kön. Datakällor är CSN och Statistiska centralbyrån (SCB). De senaste uppgifterna avser 2019. Av de 13 tabeller och diagram som finns i resultatredovisningsavsnittet för att beskriva utvecklingen är det två tidsserier som är tio år eller längre.

Resultatanalys och måluppfyllelsen

Regeringens resultatanalys är strukturerad efter målen för studiestödet och innehåller följande tre avsnitt:

- Studiestödets rekryterande effekt.
- Studiestödets utjämnande effekt.
- Studiestödets effekt på samhällsekonomin.

I varje analysavsnitt kommenteras vad respektive indikatorer visar för effektförändring. Beskrivande underrubriker används genomgående i avsnitten.

Varje avsnitt avslutas med en samlad bedömning av måluppfyllelsen under en särskild rubrik. Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för studiestödets rekryterande effekt är följande. Resultatet från de indikatorer som redovisats tyder på att studiestödets rekryterande effekt är hög på samtliga utbildningsnivåer. Studiestödets rekryterande effekt kan dock anses minskande för studerande utomlands. Vidare har lånebenägenheten ökat totalt sett, vilket visar att studiestödet är en betydelsefull inkomstkälla för de studerande. Slutligen har studiemedlen den högsta köpkraften sedan 1965 jämfört med konsumentprisindex. Sammantaget tyder resultatet av de indikatorer som redovisas på att måluppfyllelsen för studiestödets rekryterande effekt är fortsatt hög.

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för studiestödets utjämnande effekt görs i en mening enligt följande: ”Sammantaget tyder resultatet från de indikatorer som redovisas på att måluppfyllelsen i fråga om studiestödets utjämnande effekt är fortsatt hög.”

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för effekten på samhällsekonomin görs i en mening enligt följande: ”Sammantaget tyder resultatet av de indikatorer som redovisas på att studiestödet har en fortsatt god effekt på samhällsekonomin över tiden.”

Utskottets bedömning

Utskottet ser positivt på att Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) fortsätter arbetet med att utveckla mål- och resultatstyrningen i budgetpropositionen. Utskottet har förståelse för att det är ett långsiktigt arbete och sätter stort värde på en fortsatt dialog. I det följande redovisas de iakttagelser som utskottet gjort med anledning av budgetpropositionen för 2021.

Uppföljningen fokuserar på resultatredovisningen och särskilt på den analys som regeringen redovisar mot målen för hela utgiftsområdet.

Resultatredovisningen

I årets proposition gör regeringen en uppräkningslista av alla indikatorer (totalt 15) i ett avsnitt och grupperar dem efter vilken effekt de mäter: studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin. Den mer utförliga beskrivning som fanns förra året av hur de indikatorer som har valts ut mäter måluppfyllelsen saknas i avsnittet om indikatorer och även i övriga delar av resultatredovisningen.

Förra årets indelning av resultatredovisningen i nio avsnitt avsåg olika studerandegrupper och studienivåer. I år har den ersatts med en indelning i tre avsnitt som motsvarar de tre målen: studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt och studiestödets effekt på samhällsekonomin. Under varje avsnitt redovisas sedan resultatet för de olika indikatorerna kopplat till respektive mål. Utskottet kan konstatera att resultatredovisningen har fått samma struktur som resultatanalysen (se vidare nedan), vilket underlättar bedömningen av indikatorernas relevans för måluppfyllelsen och förbättrar läsbarheten. Utskottet saknar däremot en beskrivning av på vilket sätt de indikatorer som valts ut mäter måluppfyllelsen och ser därför gärna en återgång till en ordning där en sådan beskrivning finns.

Antalet indikatorer för utgiftsområdet har i jämförelse med förra året minskat från 17 till 15. Samtidigt har en ny indikator tillkommit för att mäta målet att uppnå den rekryterande effekten: andel studerande med tilläggsloan av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå. Utskottet välkomnar att arbetet med att revidera indikatorernas antal och utformning fortsätter men skulle gärna se att skälen till att byta indikatorer redovisas. Utskottet vill här också understryka vikten av långsiktighet när man tar fram indikatorer för att i så stor utsträckning som möjligt säkerställa att indikatorerna kan följas under en längre tid.

Av de 13 tabeller och diagram som finns i resultatredovisningsavsnittet är det endast två som sträcker sig över tio år eller längre. I flera fall är dock tidsserierna ett år längre än i förra årets resultatredovisning. Utskottet anser att det skulle vara önskvärt att, i de fall det är möjligt, fler tidsserier för tabeller och diagram skulle kunna vara minst tioåriga.

Vidare noterar utskottet att avsnittet Studiestödsadministration som fanns med i förra årets resultatredovisning saknas i år. Även andra texter, tabeller och diagram som saknat direkt bäring på måluppfyllelsen har tagits bort i årets resultatredovisning. Utskottet konstaterar att de mest centrala resultaten av insatser nu framträder tydligare i förhållande till respektive mål eftersom resultat som inte har bäring på måluppfyllelsen i år har tagits bort. Det gör att riksdagens mål för utgiftsområdet kommer tydligare i fokus i resultatredovisningen.

Resultatanalysen och måluppfyllelsen

Regeringens resultatanalys är i likhet med förra året strukturerad i tre avsnitt utifrån målen för studiestödet där varje avsnitt har fått beskrivande under-rubriker och en särskild, avslutande rubrik för regeringens bedömning av måluppfyllelsen. Det är positivt att regeringen kommenterar alla indikatorer och gör en bedömning av måluppfyllelsen för vart och ett av de tre målen. Utskottet skulle dock gärna se att analysen av måluppfyllelsen för målen för studiestödets utjämnande effekt respektive effekt på samhällsekonomin utvecklades ytterligare. Analysen kan då lämpligen utvecklas i riktning mot den lite mer utförliga analys som görs av måluppfyllelsen för studiestödets rekryterande effekt. Det vore enligt utskottet vidare önskvärt att också få en samlad kommentar av måluppfyllelsen för utgiftsområdet, t.ex. i linje med den samlade analys av måluppfyllelsen som görs för utgiftsområde 16 (prop. 2020/21:1 utg. omr. 16 s. 30).

2 Statens budget inom utgiftsområde 15

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15 avslås. Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i studiestödslagen.

Jämför reservationen (SD) och särskilt yttrande 1 (M), 2 (V) och 3 (KD).

Propositionen

Budgetförslag och lagförslag

Regeringen föreslår att 28 313 111 000 kronor anvisas till nio anslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd. Regeringen föreslår också ett beställningsbemyndigande på 4 miljoner kronor under ett anslag.

I bilaga 2 och 3 till betänkandet finns det en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2021 och beställningsbemyndiganden. Vidare föreslår regeringen att den ska bemyndigas att under 2021 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 252 miljarder kronor.

Regeringen föreslår också vissa ändringar i studiestödslagen (1999:1395). Lagförslaget finns i bilaga 4. Förslaget innebär att det i studiestödslagen ska införas en ny bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om att tillägglån vid extraordinära händelser i fredstid får lämnas med högre belopp än vad som normalt gäller enligt lagen.

Motionerna

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna har i sina motioner föreslagit alternativ till regeringens förslag för vissa anslag.

I förhållande till regeringens förslag till budget föreslår Moderaterna en ökning av anslagsnivån för utgiftsområdet med 385 miljoner kronor. Sverigedemokraterna föreslår att anslagsnivån för utgiftsområdet minskas med 112 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslagsnivån för utgiftsområdet med 610 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Kristdemokraterna föreslår att anslagsnivån för utgiftsområdet minskas med ca 1,6 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

En sammanställning av motionärernas anslagsförslag för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd finns i bilaga 2 till betänkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker punkterna 2–4 i propositionen om anslag och bemyndigande och avstyrker motionerna. Utskottet tillstyrker också punkt 1 i propositionen om lag om ändring i studiestödslagen. I avsnitt 3 nedan redogörs närmare för innehållet i propositionen och motionerna samt för skälen till utskottets ställningstagande.

3 Studiestöd

Propositionen

Omfattning, mål och resultatanalys

Utgiftsområdet omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen sköts av CSN, och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet. År 2019 fick ca 427 600 unga studerande på gymnasial nivå studiehjälp i form av studiebidrag för studier i Sverige. Därutöver studerade 2019 ca 502 900 personer med studiemedel (bidrag och lån), varav ca 355 100 personer på eftergymnasial nivå i Sverige.

Inom utgiftsområdet ingår utgifter för studiestöd, framför allt studiehjälp och studiemedel. De samlade kostnaderna inom utgiftsområdet uppgick 2019 till 22,8 miljarder kronor. Prognosen för 2020 visar på en ökning med ca 3 miljarder kronor. Föreslagen anslagsnivå för utgiftsområdet 2021 är 28,3 miljarder kronor. Den totala studieskulden när det gäller studielån ökade under 2019 med 6,8 miljarder kronor till 231,4 miljarder kronor.

Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58). Målen för utgiftsområdet är att studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden. Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken.

Regeringen drar bl.a. följande slutsatser av resultaten inom studiestödsområdet (se avsnitt 3.8 i propositionen). Sammantaget tyder resultatet av de indikatorer som redovisats på att måluppfyllelsen för studiestödets rekryterande effekt fortsatt är hög på samtliga utbildningsnivåer. Studiestödets rekryterande effekt kan dock anses minskande för studerande utomlands. Vidare har lånebenägenheten totalt sett ökat, vilket visar att studiestödet är en betydelsefull inkomstkälla för de studerande. Även när det gäller studiestödets utjämnande effekt tyder resultatet på att måluppfyllelsen är fortsatt hög. Här kan exempelvis nämnas en ökad andel studerande med studiestartsstöd och en ökande andel studerande med högre bidrag och tilläggsbidrag under 2019. Resultatet av de redovisade indikatorerna visar vidare att studiestödet har en fortsatt god effekt på samhällsekonomin över tiden.

Politikens inriktning

Det svenska studiestödet är ett av världens mest omfattande studiestödssystem och möjliggör för människor att söka sig vidare till studier efter slutförd skolgång eller att senare i livet återuppta studier. Goda möjligheter till utbildning

bidrar till kompetensförsörjningen i Sverige och ger förutsättningar för aktiva samhällsmedborgare, för människors utveckling och arbetsmarknadsutsikter och för en välfungerande arbetsmarknad. Ett välfungerande studiemedelsystem är därmed viktigt för att säkra framtidens jobb och långsiktigt stärka Sveriges konkurrenskraft. Genom jämlika och jämställda möjligheter till utbildning bidrar studiestödssystemet till mer kunskap, kompetens och bildning i samhället.

Regeringen redogör under politikens inriktning för initiativ som regeringen tagit eller avser att ta inom studiestödsområdet (se avsnitt 3.10 i propositionen). I det följande redovisas några större satsningar.

För att det ska vara möjligt att arbeta högre upp i åren behövs dels möjligheter till omställning och kompetensutveckling under en större del av livet, dels möjligheter att finansiera studierna. I propositionen beräknar regeringen medel som möjliggör höjda åldersgränser för rätt till studiemedel och studiestartsstöd samt ändrade återbetalningsregler. Regeringen avser att återkomma med förslag till åtgärder inom studiemedelsystemet för att främja omställning och vidareutbildning högre upp i åldrarna för studier som bedrivs fr.o.m. 2022.

Utbrottet av det nya coronaviruset medför ett ökat behov av utbildning för att möjliggöra för fler människor att klara behovet av omställning på arbetsmarknaden. Studiestödssystemet stöder de ökade utbildningsbehoven och regeringens ambitioner att genomföra ett kunskapslyft samt ger ekonomiska förutsättningar för människor att ta steget vidare till studier och arbete. Regeringen föreslår i propositionen att medel bl.a. avsätts för fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan, yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) samt universitet och högskola (se prop. 2020/21:1 utg.omr. 16 avsnitt 4.5 och 5.3).

Studiestartsstödet är en del av Kunskapslyftet som ger ekonomiska förutsättningar för arbetslösa personer med kort tidigare utbildning och ett stort utbildningsbehov att ta steget till studier. Under 2020 har arbetslöshetsvillkoret inom studiestartsstödet tillfälligt lättats så att även nyligen arbetslösa omfattas. För att studerande som beviljats studiestartsstöd under 2020 fortsättningsvis ska kunna beviljas maximalt stöd utan att tränga undan nya studerande föreslår regeringen att mer medel avsätts under 2021.

För att stärka möjligheterna för vuxna att påbörja studier föreslår regeringen att tilläggslånet förstärks tillfälligt. Enligt regeringen medför detta att rekryteringen till utbildningar kan öka samtidigt som den ekonomiska situationen för de studerande underlättas.

För att värna legitimiteten i välfärdssystemen behöver förutsättningarna att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Regeringen föreslår därför att CSN och övriga berörda myndigheter tillförs resurser bl.a. för ökat fokus på kontroll, uppföljning och återrapportering av felaktiga utbetalningar.

Återbetalningsgraden bland låntagare som är bosatta utomlands är väsentligt lägre än bland låntagare bosatta i Sverige. För att upprätthålla

trovärdigheten i systemet och även fortsättningsvis kunna tillhandahålla ett omfattande studiestöd behöver utlandsbosatta i större utsträckning än i dag återbetala sina studieskulder. Regeringen föreslår därför att CSN:s resurser förstärks fr.o.m. 2022 för att myndighetens arbete med detta ska kunna fortsätta och intensifieras.

Budgetförslag

Regeringen föreslår nio anslag inom studiestödsområdet om sammanlagt 28,3 miljarder kronor.

Två anslag om sammanlagt 0,9 miljarder kronor avser förvaltningsutgifter för myndigheter: 1:8 *Centrala studiestödsnämnden* och 1:9 *Överklagandenämnden för studiestöd*.

Sju anslag om sammanlagt 27,4 miljarder kronor avser övriga utgifter: 1:1 *Studiehjälp*, 1:2 *Studiemedel*, 1:3 *Avsättning för kreditförluster*, 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor*, 1:5 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk*, 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* och 1:7 *Studiestartsstöd*.

Regeringen föreslår ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål*. Regeringen föreslår också ett bemyndigande om att ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag (se avsnitt 3.12 i propositionen). I propositionen återfinns under varje anslag anslagsutvecklingen över tid i en tabell: utfall och anslagssparande för 2019, anslag och utgiftsprognos för 2020, regeringens förslag för 2021 och regeringens beräkning av anslaget för 2022 och 2023. För varje anslag redovisar regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå och beräknad anslagsnivå. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, överföring till eller från andra anslag, förändrade makroekonomiska förutsättningar, förändrade volymer och/eller beslut om en ökning eller minskning av anslaget.

Anslagen

Anslaget 1:1 Studiehjälp

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för studiehjälp i form av studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för ersättning till svenska elever utomlands för vissa resor. Anslaget får användas för utgifter för kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och annan lärlingsliknande utbildning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 388 624 000 kronor för 2021. Regeringen beräknar att utgifterna för studiebidraget, inackorderingstillägget och det extra tillägget under det kommande året ökar med 8 miljoner kronor, bl.a. mot bakgrund av att antalet ungdomar i åldern 16–20 år väntas öka under

hela prognosperioden. Åren 2022 och 2023 beräknas utgifterna öka med 105 miljoner kronor respektive 207 miljoner kronor jämfört med vad som har anvisats för 2020.

Anslaget 1:2 Studiemedel

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som upphört.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 20 219 925 000 kronor för 2021. Bland annat föreslås att anslaget ökas med 421 miljoner kronor för att utöka antalet utbildningsplatser på regionalt yrkesvux, med 86 miljoner kronor för fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan och med 319 miljoner kronor för fler utbildningsplatser inom universitet och högskola. Vidare beräknar regeringen att anslaget bör ökas med 1 miljon kronor till följd av att tolkutbildning vid folkhögskolor förlängs. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under 2021 med en proposition (se utg.omr. 16 avsnitt 4.5). Regeringen föreslår även att anslaget minskas med 850 miljoner kronor till följd av en justering av resursramen för medel för studiebidrag med den högre bidragsnivån. Med anledning av regeringens bedömning att åldersgränserna för rätt till studiemedel och studiestartsstöd bör höjas samt ändrade återbetalningsregler beräknar regeringen att anslaget bör öka från 2022.

Anslaget 1:3 Avsättning för kreditförluster

Regeringen anger att anslaget får användas för avsättning till kreditreserv för utgifter för konstaterade förluster på utlåning t.o.m. 2013 samt för förväntade förluster på nyutlåning fr.o.m. 2014 enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får även användas för avsättning till kreditreserv för att täcka kostnader för nedskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti samt för avskrivning av återkrav som avser lån.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 2 029 714 000 kronor för 2021, varav bl.a. 48 miljoner kronor för en tillfällig höjning av tilläggslånet. Därutöver föreslås att anslaget ökas med 22 miljoner kronor för fler utbildningsplatser på regionalt yrkesvux, med 17 miljoner kronor för fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan och med 21 miljoner kronor för fler utbildningsplatser inom universitet och högskola. Regeringen beräknar även att anslaget bör öka från 2022 med anledning av förslaget om höjda åldersgränser för rätt till studiemedel och studiestartsstöd och minska till följd av vissa förändrade återbetalningsregler.

Anslaget 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Regeringen anger att anslaget får användas för statens utgifter avseende nedsättning av studiemedelsräntor, för ränteutgifter på lån för återkrav av studiemedel och för avgifter till Riksgäldskontoret för studielån upplånade

efter 1988 enligt studiestödslagen (1973:349), studiestödslagen (1999:1395) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 100 028 000 kronor för 2021. Anslaget föreslås bl.a. tillföras 1 miljon kronor för fler utbildningsplatser på regionalt yrkesvux.

Anslaget 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag). Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till kursdeltagare i teckenspråksutbildning för föräldrar till barn som för kommunikation är beroende av teckenspråk (TUFF). Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift för bidrag till kursdeltagare i TUFF-utbildning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till anordnare av TUFF-utbildning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 62 150 000 kronor för 2021.

Anslaget 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för produktion och distribution av kurslitteratur för högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning och för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 27 000 000 kronor för 2021.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 för anslaget beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor 2022. Produktionen sker i form av beställningar under 2021 som innebär utgifter följande budgetår.

Anslaget 1:7 Studiestartsstöd

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för studiestartsstöd och tilläggsbidrag.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 542 000 000 kronor för 2021. Anslaget föreslås bl.a. öka med 142 miljoner kronor för att arbetslöshetsvillkoret inom studiestartsstödet tillfälligt har lättats under 2020 och för att studerande som beviljats studiestartsstöd under 2020 fortsättningsvis ska kunna beviljas stödet.

Anslaget 1:8 Centrala studiestödsnämnden

Regeringen anger att anslaget får användas för Centrala studiestödsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 926 576 000 kronor för 2021. Anslaget föreslås bl.a. ökas med 12 miljoner kronor för att ge CSN ekonomiska förutsättningar att fortsätta att vara en välfungerande myndighet och för att säkerställa CSN:s hantering av föreslagna reformer. Anslaget

föreslås även ökas med 6 miljoner kronor för att förstärka förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Vidare föreslås anslaget minskas med 1,6 miljoner kronor för att finansiera förvaltningsgemensam digital infrastruktur och med 930 000 kronor till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4). Vidare föreslår regeringen att anslaget ska förstärkas fr.o.m. 2022 för myndighetens arbete med att utlandsbosatta i större utsträckning ska återbetala sina studieskulder.

Anslaget 1:9 Överklagenämnden för studiestöd

Regeringen anger att anslaget får användas för Överklagenämnden för studiestöds förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 17 094 000 kronor för 2021. Anslaget föreslås bl.a. minskas med 30 000 kronor till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4).

Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret för studielån

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 252 000 000 000 kronor. Den totala skulden för studielån hos Riksgäldskontoret beräknas uppgå till ca 238 809 miljoner kronor vid utgången av 2020. Nettoupplåningen för 2021 beräknas till omkring 12 329 miljoner kronor, beslut om återkravskapital till 277 miljoner kronor, avskrivningar till 687 miljoner kronor och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret till 1 miljon kronor.

Förslag om ändring i studiestödslagen – tilläggsloan vid extraordinära händelser i fredstid

Regeringen föreslår att det i studiestödslagen (1999:1395) ska införas en ny bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om att tilläggsloan vid extraordinära händelser i fredstid får lämnas med högre belopp än vad som normalt gäller enligt lagen.

Utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har aktualiserat behovet av särskild lagstiftning vid extraordinära händelser i fredstid. Pandemin har redan lett till flera lagändringar i fråga om studiestödet som stärker de studerandes möjligheter till studiefinansiering (se prop. 2019/20:132, prop. 2019/20:146 och prop. 2019/20:167).

Utbrottet av coronaviruset har inneburit att fler människor har blivit arbetslösa, och arbetslösheten antas öka ytterligare framöver. En del av dessa människor kommer att kunna återgå i arbete när pandemin successivt förväntas klinga av, medan andra behöver utbilda sig för att inte riskera att hamna i arbetslöshet under en längre tid. Enligt regeringen kan det därför finnas skäl att tillfälligt underlätta för fler personer att studera. En sådan grupp är vuxna studerande med tidigare inkomster och högre levnadsomkostnader. Vissa

temporära ändringar bör därför göras i det nuvarande regelverket för tilläggs lån för att stärka incitamenten och möjligheterna att påbörja studier.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för sitt förslag. Många studerande högre upp i åldrarna har högre levnadsomkostnader än yngre studerande. För många som tidigare arbetat kan möjligheten att få ett tillräckligt högt totalbelopp inom studiemedlen vara avgörande i valet att börja studera. Att se över utformningen av tilläggs lånet, bl.a. vad gäller beloppsnivån, är även en åtgärd som lyfts fram i den remitterade promemorian Bättre studiestöd till äldre (U2019/04318/UH). Vidare har utbrottet av coronaviruset inneburit att fler människor behöver ställa om på arbetsmarknaden och välja studier. Dessutom kan fler personer ha behov av en stärkt ekonomi under studierna eftersom det i nuläget kan vara svårare för studerande att hitta ett arbete vid sidan av studierna. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det finns behov av att tillfälligt förstärka tilläggs lånet inom studiemedlen. Det bör därför göras en ändring i studiestödslagen som möjliggör detta.

Regleringen i studiestödslagen är en för enskilda gynnande reglering som i grunden faller inom regeringens primära normgivningsområde enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen (den s.k. restkompetensen). Eftersom riksdagen har utnyttjat sin rätt att meddela föreskrifter på området (8 kap. 8 § regeringsformen), kan regeringen inte längre meddela föreskrifter på det området om det inte tas in bestämmelser i lagen som tydliggör att regeringen – trots lagregleringen – kan meddela sådana föreskrifter, s.k. nödvändiga upplysningsbestämmelser. Enligt regeringen bör det därför i lagen tas in en bestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, kan meddela föreskrifter om att tilläggs lån vid extraordinära händelser i fredstid får lämnas med högre belopp än vad som gäller normalt.

Vidare framför regeringen i propositionen att behovet av skyndsamhet och flexibilitet motiverar att det bör vara regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som meddelar föreskrifterna. Regeringen har då inom ramen för sin restkompetens möjlighet att vid behov anpassa sina föreskrifter utifrån vilken extraordinär situation som inträffat och hur den utvecklar sig. Oavsett vilka bestämmelser regeringen meddelar bör de vara tidsbegränsade och gälla i anslutning till den extraordinära händelsen och dess efterdyningar.

Regeringens avsikt är att med stöd av restkompetensen tillfälligt höja beloppen inom tilläggs lånet för att öka rekryteringen till studier och underlätta ekonomiskt för de studerande som drabbats av en tuffare arbetsmarknad. Inriktningen är för närvarande att tilläggs lånet förstärks och höjs med ca 25 procent under de närmaste två åren, dvs. under 2021 och 2022.

En tillfällig höjning av tilläggs lånet kan enligt regeringen stärka den ekonomiska situationen för vuxna studerande och öka rekryteringen till studier.

Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2020/21:3333 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning på anslaget 1:2 *Studiemedel* med 25 000 000 kronor, anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* med 300 000 000 kronor och anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* med 10 000 000 kronor. Motionärernas anslagsförslag omfattar bl.a. förslag om en satsning på utbildning för förskollärare och förslag om höjt tillägsslån för studenter. Motionärerna föreslår även att ett nytt anslag införs – 99:1 *Betald polisutbildning* – och att anslaget tillförs 50 000 000 kronor för införandet av betald polisutbildning.

I yrkande 2 föreslår motionärerna en satsning inom anslaget 1:2 *Studiemedel* för att införa en ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för akademiker och yrkesverksamma som vill bli förskollärare.

I yrkande 5 föreslår motionärerna en satsning på betald polisutbildning som innebär att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna under de första fem åren i yrket. Vidare föreslås i yrkande 6 att regeringen ska ta fram nödvändig lagstiftning för att en sådan reform ska kunna träda i kraft under 2021. Motsvarande förslag framförs även i kommittémotion 2020/21:3306 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

I yrkande 7 föreslår motionärerna en höjning av tilläggsbeloppet för studielån. Syftet är bl.a. att förbättra den ekonomiska situationen för de studenter som under en tid tvingas till dyra lösningar till följd av bostadsbrist. Förslaget om tillägsslån beräknas påverka anslagen 1:3 *Avsättning för kreditförluster* och 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor*.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3109 av Patrick Reslow m.fl. (SD) föreslås minskningar av anslagen 1:1 *Studiehjälp* med 240 000 000 kronor och 1:7 *Studiestartsstöd* med 542 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna föreslår även i förhållande till regeringens förslag en ökning av anslaget 1:2 *Studiemedel* med 580 000 000 kronor. Vidare föreslår motionärerna att ett nytt anslag införs – 99:2 *Studieskulsavdrag lärare i glesbygd* – och att anslaget tillförs 90 000 000 kronor.

Den föreslagna sänkningen av anslaget 1:1 *Studiehjälp* avser enligt motionärerna en omprioritering av medel från folkbildningsanslaget till förmån för andra satsningar inom kulturområdet. När det gäller minskningen av anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* föreslår motionärerna att stödet ska tas bort eftersom det innebär en ojämlik snedvridning i studiefinansieringen. Förlängd möjlighet att ta studielån för den avsedda målgruppen är ett bättre alternativ, menar motionärerna.

Den ökning av anslaget 1:2 *Studiemedel* som motionärerna föreslår avser extra medel för studiebidrag för de tio utbildningar där det råder störst arbetskraftsbrist.

Det nya anslaget 99:2 *Studieskultsavdrag lärare i glesbygd* avser kostnaden för studieskultsavskrivning för examinerade lärare som tar anställning i de områden som Jordbruksverket klassificerar som glesbygd. Enligt förslaget ska de lärare som arbetar i en sådan kommun årligen få ett avdrag med 15 procent på sin studieskuld.

Vänsterpartiet

I partimotion 2020/21:3198 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning av anslaget 1:2 *Studiemedel* med 610 000 000 kronor.

Den föreslagna ökningen av anslaget 1:2 avser en satsning på att införa semestertillägg i studiemedlet. Förslaget innebär att det för varje period om tio veckor med studiemedel på vårterminen ska betalas ut en veckas studiebidrag i juni.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3142 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 1 föreslår motionärerna minskningar av anslaget 1:2 *Studiemedel* med 1 092 000 000 kronor och anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* med 542 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna föreslår även en ökning av anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* med 50 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag.

Den föreslagna sänkningen av anslaget 1:2 *Studiemedel* avser en minskning av bidragsdelen inom studiemedlet och en höjning av lånedelen. Den föreslagna ökningen av anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* avser höjningen av lånedelen inom studiemedlet. När det gäller den föreslagna minskningen av anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* menar motionärerna att det av rättviseskäl är fel att vissa personer kan studera med bidrag medan andra tvingas ta lån för samma kurs och att Sverige med tillgången till avgiftsfria studier redan kan anses ha generösa studievillkor.

I yrkande 2 föreslår motionärerna att fribeloppet ska slopas. Enligt motionärerna bör den tillfälliga reformen med slopat fribelopp som infördes våren 2020 permanentas. Motionärerna framför att de ser ett egenvärde i att studenter etablerar sig tidigt på arbetsmarknaden och är därför positiva till att studenter arbetar under studietiden så länge inte studierna blir lidande. Reformens finansiering framgår inte av motionen.

Utskottets ställningstagande

Det svenska studiestödet är ett av världens mest omfattande studiestödssystem som gör det möjligt för människor att söka sig vidare till studier efter slutförd skolgång eller att senare i livet återuppta studierna. Genom jämlika och jämställda möjligheter till utbildning bidrar studiestödssystemet till mer kunskap, kompetens och bildning i samhället. Enligt utskottet är ett välfungerande

studiemedelssystem därmed en förutsättning för aktiva samhällsmedborgare, för människors utveckling och arbetsmarknadsutsikter, för att säkra framtidens jobb och för att stärka Sveriges konkurrenskraft.

Utbrottet av det nya coronaviruset har medfört ett ökat behov av utbildning för att möjliggöra för fler människor att klara behovet av omställning på arbetsmarknaden. Studiestödssystemet stöder de ökade utbildningsbehoven. Utskottet ställer sig bakom regeringens ambition att genomföra ett kunskapslyft och att skapa förutsättningar för människor att ta steget vidare till studier och arbete. Här kan exempelvis nämnas förslagen om ökade resurser för studiemedel för ett utökat antal utbildningsplatser inom yrkeshögskolan, regionalt yrkesvux samt universitet och högskola. Utskottet välkomnar även de satsningar som syftar till ett effektivare studiestödssystem, däribland regeringens förstärkning av studiestartsstödet och den tillfälliga förstärkningen av tilläggslånet.

Utskottet ställer sig även bakom förstärkningen av anslaget till CSN som avser myndighetens arbete för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott samt för att förstärka återbetalningsgraden bland utlandsbosatta. Studiestödssystemet förutsätter en god återbetalning av studieskulder, och det är av stor vikt att värna legitimiteten och upprätthålla trovärdigheten i systemet för att även fortsättningsvis kunna tillhandahålla ett omfattande studiestöd.

Utskottet välkomnar de satsningar som regeringen föreslår i propositionen och anser sammanfattningsvis att regeringens förslag till anslag och bemyndiganden inom studiestödsområdet är väl avvägda.

Avskrivning av studieskulder för lärare och poliser

När det gäller motionsyrkanden med förslag om avskrivning av studieskulder för poliser och för lärare i glesbygd vill utskottet inledningsvis påminna om att det enligt gällande rätt inte finns någon möjlighet att skriva av studieskulder för personer som tar arbete i något bristyrke på landsbygden eller som utbildar sig till ett visst yrke.

Förslag om avskrivning av studielån för vissa yrkesgrupper behandlades senast i betänkandena 2019/20:UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd (prop. 2019/20:1 utg.omr. 15, rskr. 2019/20:134) och i 2019/20:UbU9 Studiestöd. Utskottet har i dessa sammanhang bl.a. framhållit att studiestödssystemet inte bör användas som ett regionalpolitiskt instrument, exempelvis genom avskrivning av studieskulder för akademiker som bosätter sig i glesbygd. Vidare har utskottet tidigare framfört att avskrivning av studieskulder för vissa yrkesgrupper skulle kunna leda till att låntagarna uppfattar systemet som orättvist. Utskottet står fast vid dessa uppfattningar och ser därmed inga skäl att bifalla förslag om att införa nya anslag som syftar till avskrivning av studielån för olika yrkesgrupper.

Studiestartsstöd

Utbrottet av det nya coronaviruset har förändrat förutsättningarna på arbetsmarknaden. Den tillfälliga lättnad i arbetslöshetsvillkoret som infördes våren 2020 och som medför att fler arbetslösa personer med kort tidigare utbildning och stora utbildningsbehov kan ta del av studiestartsstödet var därför angelägen (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:293–299). Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att tillföra ytterligare medel till studiestartsstödet under 2021 så att studerande som beviljats studiestartsstöd under 2020 fortsättningsvis ska kunna beviljas maximalt stöd utan att tränga undan nya studerande. Det är av stor vikt att fler personer i målgruppen, varav en stor del är nyanlända, rekryteras till studier för att på så sätt stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet finner således inga skäl att bifalla aktuella yrkanden om att sänka anslaget till studiestartsstöd.

Nivåer på studiebidrag och studielån

Med anledning av ett yrkande där motionärerna motsätter sig den tidigare höjningen av bidragsdelen i studiemedlen och i stället föreslår en motsvarande höjning av lånedelen vill utskottet anföra följande. Riksdagen beslutade hösten 2017 att höja studiemedlets bidragsdel med 296 kronor per studiemånad (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15, bet. 2017/18:UbU2, rskr. 2017/18:122). Syftet med höjningen var att ge de studerande en bättre ekonomisk situation och förbättra deras möjligheter att fokusera på sina studier. Som utskottet tidigare anfört, senast i betänkande 2019/20:UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd (rskr. 2019/20:134), anser utskottet att höjningen av studiebidraget var väl avvägd och att det inte finns några skäl att vidta åtgärder med anledning av motionsyrkandet.

När det sedan gäller förslaget om höjt studiebidrag för studenter på utbildningar som leder till yrken där det råder arbetskraftsbrist vill utskottet påminna om att det inte finns någon möjlighet i den gällande lagstiftningen att få särskilda villkor för studerande vid vissa utbildningar. Utskottet föreslår därmed att yrkandet avslås.

Övriga minskningar och höjningar av anslag

När det gäller yrkanden om minskningar och höjningar av olika anslag som bl.a. är hänförliga till olika utbildningsinsatser som motionärerna vill genomföra eller till fler eller färre platser inom olika utbildningsformer inom utgiftsområde 16 kan konstateras att utskottet i avsnittet Studiestöd har redovisat regeringens satsningar och reformer.

Med anledning av ett motionsyrkande med förslag om att höja tilläggsbeloppet för studielån för att därigenom förbättra bostadssituationen för studenter vill utskottet anföra följande. Regeringen har i propositionen föreslagit en tillfällig höjning av tilläggslånet under 2021 och 2022. Regeringens avsikt är att öka rekryteringen till studier och underlätta den ekonomiska

situationen för de studerande som drabbats av en tuffare arbetsmarknad till följd av effekterna av utbrottet av coronaviruset. Utskottet instämmer i regeringens bedömning och ställer sig positivt till den föreslagna höjningen av tilläggslånet. Utskottet anser däremot inte att en ytterligare höjning av tilläggsbeloppet skulle vara en adekvat lösning på studenternas bostadssituation. Yrkandet bör därmed avslås.

När det sedan gäller ett förslag om att permanent slopa det s.k. fribeloppet som reglerar hur mycket en studerande får tjäna utan att studiemedlen minskas vill utskottet anföra följande. Våren 2020 beslutade regeringen att tillfälligt slopa inkomstprövningen för studiemedel och studiestartsstöd under innevarande år. Mot bakgrund av att utbrottet av det nya coronaviruset bl.a. har förändrat förutsättningarna på arbetsmarknaden och har aktualiserat ett behov av att underlätta för studerande att arbeta inom vården och andra samhällsviktiga funktioner utan att drabbas av sänkt studiestöd anser utskottet att detta initiativ var välkommet. Statsrådet Matilda Ernkrans har i ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:406) framfört att Regeringskansliet för närvarande analyserar effekten av det slopade fribeloppet och att regeringen avser att vid behov återkomma i frågan. Utskottet är i nuläget inte berett att ställa sig bakom förslag om ett slopat fribelopp. Yrkandet bör avslås.

När det gäller ett yrkande med förslag om att införa kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för förskollärare vill utskottet påminna om att obehöriga förskollärare har möjlighet att läsa in en behörighetsgivande utbildning inom ramen för vidareutbildning av lärare och förskollärare (VAL). Vidare har regeringen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning föreslagit en förstärkning av denna satsning och beslutat om en förordningsändring som syftar till att skapa bättre möjligheter för fler att bli antagna till utbildningen (förordning [SFS 2020:724] om ändring i förordningen [2011:689] om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och förskollärare som saknar lärar- eller förskolläraryrket). Mot denna bakgrund anser utskottet att motionsyrkandet bör avslås.

Utskottet anser vidare att regeringens förslag inom utgiftsområde 15 är väl avvägda och finner därmed inga skäl för riksdagen att bifalla ett yrkande om att minska anslaget till studiehjälp till följd av förslag om att sänka antalet platser på folkhögskolan. Detsamma gäller yrkandet om att införa semester-tillägg i studiemedlen.

Förslag om ändring i studiestödslagen – tilläggsån vid extraordinära händelser i fredstid

Regeringen har i propositionen föreslagit att det ska införas en ny bestämmelse i studiestödslagen som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om att tilläggsån vid extraordinära händelser i fredstid får lämnas med högre belopp än vad som normalt gäller enligt lagen.

Utskottet välkomnar regeringens förslag och anser i likhet med regeringen att ändringarna i regelverket bör genomföras för att stärka incitamenten och möjligheterna för vuxna med tidigare inkomster och högre levnadsomkostnader att påbörja studier. Till följd av effekterna av utbrottet av coronaviruset och en tuffare arbetsmarknad finns det, menar utskottet, skäl att tillfälligt underlätta för fler personer att studera.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har utskottet här redovisat sina närmare skäl för att tillstyrka regeringens förslag om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden inom studiestödsområdet och om ändring i studiestödslagen samt för att avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt 2 om statens budget inom utgiftsområde 15).

Reservation

Statens budget inom utgiftsområde 15 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2021

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt reservanternas förslag i bilaga 2.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3109 av Patrick Reslow m.fl. (SD) och avslår proposition 2020/21:1 utgiftsområde 15 punkt 3 och motionerna 2020/21:3142 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2, 2020/21:3198 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V), 2020/21:3306 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2 och 2020/21:3333 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1, 2 och 5–7.

b) Lagförslaget

=utskottet

c) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

=utskottet

Ställningstagande

Sverige har ett väl utvecklat studiestödssystem; det är ett av världens mest generösa system för att möjliggöra studier för unga människor från alla samhällsklasser. Vi vill bevara detta generösa system eftersom samhället tjänar på en välutbildad befolkning. Det är rättvist med ett studiestödssystem där alla unga människor får möjlighet att studera och utveckla sina kunskaper och förmågor. I vissa avseenden behövs ett ännu generösare system, och i andra avseenden har systemet blivit alltför generöst och orättvist. Vad som ingår i vårt budgetalternativ för utgiftsområde 15 framgår i det följande.

De senaste åren har regeringen kraftigt höjt folkbildningsanslagen utifrån ett integrations- och utbildningssyfte, och inte utifrån det huvudsakliga bildnings- och demokratisyftet. Mot denna bakgrund önskar vi en omprioritering av medel från folkbildningsanslaget till förmån för andra satsningar inom kulturområdet. Vi anser även att studiestödet ska anpassas i enlighet med detta förslag och har därför föreslagit en minskning av anslaget 1:1 *Studiehjälp* med 240 miljoner kronor 2021.

Vi anser att studiestartsstödet, som vi uppfattar är avsett för nyanlända, skapar orättvisa villkor eftersom övriga studerande är hänvisade till att

finansiera sina studier med studielån. Studiestartsstödet innebär därmed en ojämlig snedvridning i studiefinansieringen och bör därför avskaffas. Förlängd möjlighet att ta studielån för den avsedda målgruppen är ett bättre alternativ. Mot denna bakgrund har vi föreslagit en minskning av anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* med 542 miljoner kronor.

Sverige ska vara ett land där människor kan bo, verka och ha barnen i skola även utanför de större orterna. Det råder lärarbrist i glesbygden, vilket vi anser behöver åtgärdas. Det behöver även vara attraktivt att arbeta i glesbygd. Vi föreslår därför att examinerade lärare som anställs i glesbygd ska få möjlighet att årligen skriva av sina studieskulder med 15 procent. Vi föreslår att det ska införas ett nytt anslag för detta ändamål – anslaget 99:2 *Studieskuldavdrag lärare i glesbygd* – och att anslaget tillförs 90 miljoner kronor för 2021. Vi föreslår även att anslaget 1:2 *Studiemedel* ska tillföras 580 miljoner kronor mer än regeringen har föreslagit för studiebidrag för de tio utbildningar där det råder störst arbetskraftsbrist.

Sammantaget innebär vårt förslag att vi anvisar 112 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 15 för 2021. Med det ovan anförda tillstyrker vi det förslag till anslagsfördelning som finns i vår motion 2020/21:3109 och som framgår av bilaga 2.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 15 (M)

Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Moderaternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Knäck arbetslösheten och bekämpa kriminaliteten (mot. 2020/21:3422). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 15. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet. Moderaternas förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd läggs fram i motion 2020/21:3333. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 25 november 2020 i det första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15. I stället lägger vi fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Moderaternas budgetalternativ för utgiftsområde 15 innebär följande.

Den svenska och den globala ekonomin förändras i snabb takt, och när gamla arbetssätt utmanas sker en strukturomvandling i ekonomin som även påverkar arbetsmarknaden. Ett längre arbetsliv med större behov av kompetensutveckling och karriärbyten kommer att bli regel snarare än undantag. Det betyder att kunskap och kompetens kommer att få en allt större betydelse för trygghet på arbetsmarknaden.

Coronakrisen har ställt vårt land inför en rad nya utmaningar. Den stundande lågkonjunkturen innebär att tusentals människor har förlorat sina jobb och behovet av utbildning för att kunna ställa om, komplettera kompetens och återinträda på arbetsmarknaden är stort. Även unga studenter som ska examineras framöver går en ny arbetsmarknad till mötes.

En viktig del i det nya samhällskontraktet kommer att vara att både företag och det offentliga behöver skapa bra vägar till omställning mitt i arbetslivet och att arbetstagare vänjer sig vid tanken på att byta yrke och är villiga att ställa om. Vi välkomnar därför regeringens satsningar på ökade möjligheter till studiestöd, bl.a. studiestöd högre upp i åldrarna. Men fler åtgärder är nödvändiga, och därför prioriterar vi satsningar även inom andra områden.

Det råder stor brist på utbildade förskollärare. Vi vill därför att det ska införas en ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för akademiker och yrkesverksamma som vill bli förskollärare. För detta ändamål avsätter vi 25 miljoner kronor. Vidare kommer det att behövas utbildas ett stort antal poliser under de kommande åren. Att enbart utöka antalet utbildningsplatser räcker inte, utan det kommer att behövas fler åtgärder för att göra det mer attraktivt att arbeta som polis i Sverige. Vårt förslag är att den som går polisutbildningen ska kunna få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betald av staten, vilket gör det mer lönsamt att

utbilda sig till och arbeta som polis. Enligt vårt förslag ska studielånet skrivas av successivt under de första fem åren som yrkesverksam polis. Förslaget omfattar alla polisstudenter som är inskrivna på polisutbildningen och som tar studielån fr.o.m. vårterminen 2022, oavsett om de går sin första termin eller snart är färdigutbildade. Nödvändig lagstiftning bör tas fram för att reformen ska kunna träda i kraft under 2021. Vi föreslår också att det ska införas ett nytt anslag för ändamålet och att anslaget tillförs 50 miljoner kronor för 2021.

Vidare föreslår vi – mot bakgrund av dels bristen på bostäder för studenter, dels de höga kostnaderna för nyproducerade lägenheter – att studenter ska ges möjlighet att ta tilläggsån. Vi menar att detta på kort sikt förbättrar den ekonomiska situationen för de som tvingas till dyra lösningar till följd av bostadsbrist och på lång sikt stimulerar byggandet av nya bostäder för studenter. För ändamålet anslår vi 300 miljoner kronor 2021. Som ett resultat av förslaget om tilläggsån beräknas även ökade studiemedelsräntor. För detta ändamål anslås 10 miljoner kronor för 2021.

2. Statens budget inom utgiftsområde 15 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Vägen ut ur krisen – en plan för jämlikhet och grön omställning (mot. 2020/21:3170). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 15. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet. Vänsterpartiets förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd läggs fram i motion 2020/21:3198. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 25 november 2020 i det första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15. I stället lägger jag fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Vänsterpartiets budgetalternativ för utgiftsområde 15 innebär följande.

Ojämlikhet och vidgade ekonomiska klyftor är ett stort samhällsproblem. I Vänsterpartiets budgetmotion (mot. 2020/21:3170) presenteras omfattande satsningar på välfärden. Genom dessa förslag ökar jämlikheten samtidigt som välfärden stärks och Sverige byggs starkare. En del i vår plan för ökad jämlikhet och för att stärka inkomsterna för låginkomsttagare är att införa semesterersättning för studenter.

Jag vill att utbildning och kunskap ska vara tillgängligt för fler människor. För att lyckas med det, behövs ett studiestödssystem som gör det möjligt att gå runt ekonomiskt. Under sommarmånaderna är det ofta särskilt svårt för studenter att få ekonomin att gå ihop. Jag föreslår därför att det ska införas ett semestertillägg i vårterminens studiemedel. Förslaget innebär att det för varje tio veckor studiemedel som söks och beviljas på vårterminen ska betalas ut en veckas studiebidrag i juni. Vänsterpartiet avsätter 610 miljoner kronor för detta ändamål 2021.

3. Statens budget inom utgiftsområde 15 (KD)

Guðrun Brunegård (KD) anför:

Kristdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Kristdemokraternas budgetmotion för 2021 – Sverige förtjänar bättre (mot. 2020/21:3530). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 15. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet. Kristdemokraternas förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd läggs fram i motion 2020/21:3142. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 25 november 2020 i det första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget för 2021 inom utgiftsområde 15. I stället lägger jag fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Kristdemokraternas budgetalternativ för utgiftsområde 15 innebär följande.

Studiestödet är ett viktigt led i arbetet med att kunna bedriva en ändamålsenlig utbildningspolitik. Studiestödet ska ge ekonomiska förutsättningar för personer som vill börja studera och bidra till att utjämna skillnader i ekonomiska förutsättningar hos enskilda och mellan grupper i samhället.

Det finns ett värde i att studenter etablerar sig tidigt på arbetsmarknaden. Jag ser därför positivt på att studenter arbetar under studietiden, så länge studierna inte blir lidande. Regler om det s.k. fribeloppet begränsar däremot studentens eget beslut om hur mycket tid och kapacitet han eller hon har att arbeta vid sidan av studierna. När utbrottet av det nya coronaviruset under våren 2020 gjorde att vården sattes under stora påfrestningar var Kristdemokraterna pådrivande för att fribeloppet skulle slopas. I det läget var det bra att studerande som ville och kunde fick möjlighet att arbeta i vården utan risk för negativa effekter på rätten till studiemedel. För den ordinarie personalen inom inte minst vården har arbetsinsatserna från studenterna varit en värdefull hjälp för att klara av den stora omställning som har behövts för att klara vården. Tyvärr är läget i dag oförändrat – coronakrisen fortgår och det är ännu för tidigt att säga när den är över. Trycket på vården ökar nu återigen i takt med smittspridningen, och den ordinarie vårdpersonalen har i många fall inte fått tillräckligt med återhämtning efter våren. Personalen är nednött och situationen blir inte bättre av att det under pandemin har byggts upp en stor vårdskuld där alltför många patienter väntar på operation eller specialistbesök. Det är därför angeläget att studenter ges fortsatt drivkraft och möjlighet att hjälpa till inom vården även under kommande år utan att drabbas av sänkt studiestöd. Jag anser att denna tillfälliga reform ska permanentas och att fribeloppet bör slopas.

Regeringen genomförde 2018 en höjning av bidragsdelen inom studiemedlet med 300 kronor per månad. Jag står fortfarande fast vid Kristdemokraternas ställningstagande mot denna höjning. Samtidigt är det angeläget att den totala nivån på studiestödet per månad bibehålls för att ge ekonomiska

förutsättningar för den som vill studera. Mitt förslag är därför att lånedelen, i stället för bidragsdelen, i studiemedlet höjs med 300 kronor per månad samt att pensionsrätten för studieår slopas. För detta ändamål föreslår jag att anslaget 1:2 minskas med ca 1,1 miljarder kronor och anslaget 1:3 ökas med 50 miljoner kronor.

När det gäller studiestartsstödet anser jag att det av rättviseskäl är fel att vissa personer kan studera med bidrag medan deras studiekamrater tvingas ta lån för samma kurs. Eftersom ersättningen i studiestartsstödet är hög i jämförelse med ersättning för annan sysselsättning är det även risk att studiestartsstödet missbrukas. Även tillgången till avgiftsfria studier gör att Sverige redan kan anses ha generösa studievillkor. Jag anser därför att studiestartsstödet ska avskaffas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 15:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) (avsnitt 2.1 och 3.11).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 252 000 000 000 kronor (avsnitt 3.12.9).
3. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt tabell 1.1.
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:3109 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3142 av Pia Steensland m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa fribeloppet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3198 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3306 av Johan Forssell m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3333 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på utbildning för förskollärare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nödvändig lagstiftning för att införa betald polisutbildning under 2021 och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja tilläggsbeloppet för studielån och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Anslag		Regeringens		Avvikelse från regeringen		
		förslag	M	SD	V	KD
1:1	Studiehjälp	4 388 624	±0	-240 000	±0	±0
1:2	Studiemedel	20 219 925	25 000	580 000	610 000	-1 092 000
1:3	Avsättning för kreditförluster	2 029 714	300 000	±0	±0	50 000
1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	100 028	10 000	±0	±0	±0
1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150	±0	±0	±0	±0
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000	±0	±0	±0	±0
1:7	Studiestartsstöd	542 000	±0	-542 000	±0	-542 000
1:8	Centrala studiestödsnämnden	926 576	±0	±0	±0	±0
1:9	Överklagandenämnden för studiestöd	17 094	±0	±0	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1	Betald polisutbildning	±0	50 000	±0	±0	±0
99:2	Studieskultsavdrag lärare i glesbygd	±0	±0	90 000	±0	±0
Summa för utgiftsområdet		28 313 111	385 000	-112 000	610 000	-1 584 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndigande

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndigande.

Beställningsbemyndigande för 2021 inom utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 000	2022
Summa beställningsbemyndiganden	4 000	

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen
(1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §¹

Utöver det studiemedelsbelopp som följer av 11 § får studielån lämnas i form av tilläggsloan till vissa studerande från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år. Vid studier på heltid får tilläggsloan lämnas med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör 1,98 procent av prisbasbeloppet. Sådana lån får dock lämnas under högst 120 veckor.

Vid studier på deltid får tilläggsloan lämnas under högst det antal veckor som svarar mot 120 veckor vid heltidsstudier med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör

1. 1,49 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
2. 0,99 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om de förutsättningar som i övrigt ska gälla för tilläggsloan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om

1. de förutsättningar som i övrigt ska gälla för tilläggsloan, och
2. att tilläggsloan vid extraordinära händelser i fredstid får lämnas med högre belopp än vad som anges i första och andra styckena.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

¹ Senaste lydelse 2013:1119.